

Näringsutskottets betänkande 2020/21:NU12

Riksrevisionens rapport om regionala strukturfondspartnerskap

Sammanfattning

Utskottet föreslår två tillkännagivanden till regeringen med anledning av motionsyrkanden som rör ansvarsfördelningen mellan olika aktörer i förvaltningen av EU-medel i Sverige och en översyn av de regionala strukturfondspartnerskapen.

- Regeringen bör se över och förtydliga ansvarsfördelningen mellan de förvaltande myndigheterna, regionerna och strukturfondspartnerskapen till den förestående programperioden.
- Regeringen bör omgående tillsätta en utredning i syfte att göra en bredare översyn av systemet med regionala strukturfondspartnerskap.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår övriga motionsyrkanden och lägger regeringens skrivelse till handlingarna.

Betänkandet innehåller tre reservationer (S, M, SD, V, KD, L, MP). I två reservationer förordas att riksdagen inte ska göra ett tillkännagivande (S, V, L, MP). I en reservation om övriga frågor programperioden 2021–2027 föreslås att riksdagen ska göra ett tillkännagivande (M, SD, KD).

Behandlade förslag

Skrivelse 2020/21:25 Riksrevisionens rapport om regionala strukturfondspartnerskap.

Fem yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Bakgrund	4
Skrivelsens huvudsakliga innehåll.....	4
Utskottets överväganden.....	5
Riksrevisionens rapport om regionala strukturfondspartnerskap.....	5
Reservationer	12
1. Ansvarsfördelningen mellan olika aktörer, punkt 2 (S, V, L, MP)	12
2. Övriga frågor programperioden 2021–2027, punkt 3 (M, SD, KD)	13
3. Översyn av de regionala strukturfondspartnerskapen, punkt 4 (S, V, L, MP)	14
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	15
Skrivelsen.....	15
Följdmotionerna	15

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Skrivelsen

Riksdagen lägger skrivelse 2020/21:25 till handlingarna.

2. Ansvarsfördelningen mellan olika aktörer

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om ansvarsfördelningen mellan olika aktörer och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2020/21:3737 av Per Schöldberg m.fl. (C) yrkande 2,
2020/21:3739 av Tobias Andersson m.fl. (SD) i denna del och
2020/21:3740 av Lars Hjärmered m.fl. (M, KD) yrkande 2 i denna del.
Reservation 1 (S, V, L, MP)

3. Övriga frågor programperioden 2021–2027

Riksdagen avslår motionerna
2020/21:3739 av Tobias Andersson m.fl. (SD) i denna del och
2020/21:3740 av Lars Hjärmered m.fl. (M, KD) yrkande 2 i denna del.
Reservation 2 (M, SD, KD)

4. Översyn av de regionala strukturfondspartnerskapen

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om en översyn av de regionala strukturfondspartnerskapen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2020/21:3737 av Per Schöldberg m.fl. (C) yrkande 1 och
2020/21:3740 av Lars Hjärmered m.fl. (M, KD) yrkande 1.
Reservation 3 (S, V, L, MP)

Stockholm den 17 december 2020

På näringsutskottets vägnar

Lars Hjärmered

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lars Hjärmered (M), Anna-Caren Säterberg (S), Mattias Jonsson (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Mattias Bäckström Johansson (SD), Monica Haider (S), Lotta Olsson (M), Tobias Andersson (SD), Camilla Brodin (KD), Åsa Eriksson (S), Joar Forssell (L), Eric Palmqvist (SD), Lorentz Tovatt (MP), Peter Helander (C), Patrik Engström (S), Per Schöldberg (C) och Lorena Delgado Varas (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens skrivelse Riksrevisionens rapport om regionala strukturfondspartnerskap (skr. 2020/21:25) och tre motioner som har väckts med anledning av skrivelsen. Regeringens och motionärernas förslag framgår av bilagan. Den 24 september 2020 lämnade riksrevisor Helena Lindberg med medarbetare från Riksrevisionen information till utskottet om den aktuella granskningen.

Bakgrund

Riksrevisionen överlämnade enligt 9 § lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. den 27 mars 2020 granskningsrapporten Regionala strukturfondspartnerskap – ger de förutsättningar för en effektiv användning av EU-medel? (RiR 2020:10) till riksdagen. Riksrevisionen har granskat systemet med regionala strukturfondspartnerskap i förvaltningen av EU-medel i Sverige och redovisar resultaten i den nämnda rapporten. Rapporten innehåller slutsatser och rekommendationer som avser regeringen, Tillväxtverket, Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige samt de åtta regionala strukturfondspartnerskapen.

Regeringen överlämnade skrivelsen Riksrevisionens rapport om regionala strukturfondspartnerskap till riksdagen den 8 oktober 2020.

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redovisar regeringen sin bedömning med anledning av Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer. Regeringen välkomnar Riksrevisionens granskning och instämmer i att det finns ett behov av att se över systemet med regionala strukturfondspartnerskap. Regeringen anför att man därför avser att utreda alternativ till systemet. I och med detta anser regeringen att Riksrevisionens rapport är slutbehandlad.

Utskottets överväganden

Riksrevisionens rapport om regionala strukturfondspartnerskap

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen tillkännager för regeringen att den bör se över och förtydliga ansvarsfördelningen mellan de förvaltande myndigheterna, regionerna och strukturfondspartnerskapen till den förestående programperioden. Vidare tillkännager riksdagen för regeringen att den omgående bör tillsätta en utredning i syfte att göra en bredare översyn av systemet med regionala strukturfondspartnerskap. Riksdagen avslår övriga motionsyrkanden och lägger skrivelsen till handlingarna.

Jämför reservation 1 (S, V, L, MP), 2 (M, SD, KD) och 3 (S, V, L, MP).

Skrivelsen

Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer

I skrivelsen sammanfattar regeringen Riksrevisionens rapport, iakttagelser och rekommendationer. Syftet med Riksrevisionens granskning har varit att undersöka om systemet med strukturfondspartnerskap ger förutsättningar för ett effektivt genomförande av strukturfondsprogram i Sverige. Regeringen konstaterar att Riksrevisionen anser att granskningen visar att det finns flera problem med systemet med strukturfondspartnerskap. Myndighetens bedömning är att dessa problem sammantaget innebär att förutsättningarna för ett effektivt genomförande av programmen brister. Systemet med strukturfondspartnerskap är komplext och involverar många aktörer. Det finns vidare flera otydligheter i fråga om ansvarsförhållandena mellan aktörerna, och i praktiken är det många beslut som fattas innan projektansökningarna når partnerskapen. Riksrevisionen bedömer att förutsättningarna för effektivitet även påverkas negativt genom att tiden från ansökan till beslut ökar, genom att lärandet i systemet blir bristande och genom att annat än projektens egna meriter är styrande. Det finns också en bristande transparens i systemet, vilket inverkar negativt på rättssäkerheten.

Med utgångspunkt i myndighetens iakttagelser rekommenderar Riksrevisionen regeringen att ta initiativ till att utreda alternativ till systemet med regionala strukturfondspartnerskap. I översynen bör enligt Riksrevisionen ingå att utreda om ansvaret för handläggning och urval av ansökningar om strukturfondsmedel i fortsättningen ska vara uppdelat mellan myndigheter och andra aktörer. Riksrevisionen anser samtidigt att regeringen bör förtydliga

vilket ansvar strukturfondspartnerskapen ska ha i förhållande till regionerna. Riksrevisionen rekommenderar också att regeringen ställer krav på att strukturfondspartnerskapen fastställer grunder för prioritering och uppdaterar dessa vid behov. Regeringen bör vidare ställa krav på att strukturfondspartnerskapens motiveringar i deras yttranden är klagörande. Riksrevisionen rekommenderar slutligen att regeringen säkerställer att strukturfondspartnerskapen i sin handläggning tillämpar gällande bestämmelser om jäv och ser över grunderna för att utse strukturfondspartnerskapens ledamöter, detta i syfte att åstadkomma en sammansättning där färre ledamöter har en nära koppling till aktörer som själva driver projekt som söker de medel som partnerskapen yttrar sig över.

Regeringens bedömning

Regeringen anför att den instämmer i Riksrevisionens bedömning att det finns ett behov av att se över systemet med regionala strukturfondspartnerskap. I frågan om vilket ansvar strukturfondspartnerskapen ska ha i förhållande till regionen noterar regeringen att det framgår av 2 § lagen (2007:459) om strukturfondspartnerskap att strukturfondspartnerskapen ska samråda med berörd region om projektens överensstämmelse med det regionala tillväxtarbetet i berörda län. Regeringen framhåller vidare att det inte heller finns något som hindrar att den arbetsordning som strukturfondspartnerskapen ska ha enligt 2 kap. 13 § förordningen (2014:1383) om förvaltning av EU:s strukturfonder innehåller information om hur prioriteringen bland ansökningarna ska göras. Regeringen konstaterar att det dessutom krävs enhällighet vid antagandet av en sådan arbetsordning. I fråga om motiveringar till strukturfondspartnerskapens yttranden anför regeringen att det framgår av 2 kap. 12 § förordningen om förvaltning av EU:s strukturfonder att strukturfondspartnerskapens yttranden om prioriteringar ska innehålla motiveringar för varje enskild ansökan som har föredragits av den förvaltande myndigheten. När det gäller frågan om jäv konstaterar regeringen att det av 4 § lagen om strukturfondspartnerskap framgår att bestämmelserna om jäv i 16–18 §§ förvaltningslagen (2017:900) ska tillämpas vid strukturfondspartnerskapens handläggning. Regeringen anför vidare att den förvaltande myndigheten Tillväxtverket i sin löpande kontakt med partnerskapen också verkar för att underlätta de regionala strukturfondspartnerskapens regelefterlevnad.

Regeringen anför att den således bedömer att flera av Riksrevisionens rekommendationer omhändertas av nuvarande regelverk. Samtidigt konstaterar regeringen att Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer sammantaget pekar på att det finns skäl att göra en bredare översyn av systemet med regionala strukturfondspartnerskap för att säkerställa att det finns en struktur som ger förutsättningar för ett effektivt genomförande av programmen.

Regeringens åtgärder

Regeringen anför att den avser att utreda alternativ till systemet med regionala strukturfondspartnerskap. I och med skrivelsen till riksdagen anser regeringen att Riksrevisionens rapport är slutbehandlad.

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:3740 av Lars Hjälmered m.fl. (M, KD) yrkande 1 förordas att riksdagen ska uppmana regeringen att omedelbart tillsätta en utredning i syfte att se över ett alternativ till systemet med regionala strukturfondspartnerskap i enlighet med Riksrevisionens rekommendationer. Vidare föreslår motionärerna i yrkande 2 att regeringen ska presentera konkreta åtgärdsförslag för att avhjälpa de brister i strukturfondspartnerskapen som Riksrevisionen identifierat inför programperioden 2021–2027.

I kommittémotion 2020/21:3739 av Tobias Andersson m.fl. (SD) förordas att riksdagen ska uppmana regeringen att presentera konkreta förslag på hur brister i strukturfondspartnerskapen ska avhjälpas inför EU:s kommande flerårsbudget 2021–2027 i enlighet med Riksrevisionens rekommendation.

I kommittémotion 2020/21:3737 av Per Schöldberg m.fl. (C) yrkande 1 föreslår motionärerna att riksdagen ska begära att regeringen gör en bredare översyn av de regionala strukturfondspartnerskapen inför programperioden som inleds efter 2027. Utgångspunkten för översynen bör vara att ta fram förslag på hur principen om samverkan och partnerskap kan tas till vara. Regeringen bör utreda en samlad statlig förvaltning av socialfonden och regionalfonden, hur man kan skapa en tydlig koppling till regionerna och en förnyad roll för de regionala strukturfondspartnerskapen. Vidare förordas i yrkande 2 att riksdagen ska uppmana regeringen att till den förestående programperioden 2021–2027 se över och tydliggöra ansvarsfördelningen mellan de förvaltande myndigheterna, regionerna och strukturfondspartnerskapen.

Vissa kompletterande uppgifter

Regionala strukturfondspartnerskap

I EU-förordningen med de allmänna gemensamma bestämmelserna för de europeiska struktur- och investeringsfonderna (förordning (EU) nr 1303/2013) finns bestämmelser om partnerskap och flernivåstyre. Där föreskrivs bl.a. att varje medlemsstat ska organisera ett partnerskap med regionala och lokala myndigheter för varje strukturfondsprogram. Partnerskapen ska också omfatta näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, berörda myndigheter och företrädare för civilsamhället, som t.ex. miljöorganisationer och organisationer som arbetar för social delaktighet, jämställdhet och icke-diskriminering. Vidare ska medlemsstaterna låta parterna delta i utarbetandet av lägesrapporter under utformningen och genomförandet av programmen.

Tanken med partnerskapen är att genomförandet av fonderna ska effektiviseras t.ex. genom att det gemensamma engagemanget och ansvarstagandet för unionens politik förbättras och att de olika aktörerna bidrar till att mer kunskaper och fler synvinklar inkluderas samt att det skapas en större öppenhet i beslutsprocesserna.

Hur medlemsstaterna ska utforma partnerskapet och vilka befogenheter partnerskapet ska ha är inte föreskrivet i EU:s regelverk. Inför programperioden 2014–2020 angav dock kommissionen vissa riktlinjer för arbetet med partnerskap genom en förordning ((EU) nr 240/2014) med en uppförandekod för partnerskap inom ramen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna. I uppförandekoden anges de viktigaste principerna och god praxis för partnerskap inom strukturfonderna. Det handlar bl.a. om urval av vilka som ska ingå i partnerskapen, samråd med dem i utarbetandet och övervakning av programmen.

I Sverige har EU:s krav på partnerskap och flernivåstyre genomförts bl.a. genom att strukturfondspartnerskapen har skapats. Partnerskapen har till uppgift att prioritera medel mellan ansökningar om EU-medel från Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) och Europeiska socialfonden (ESF) som Tillväxtverket eller Svenska ESF-rådet har godkänt i ett första steg. Partnerskapen består av både politiker och andra ledamöter och har sekretariat vid åtta av landets regioner.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottets ställningstagande redovisas under följande rubriker:

- Skrivelsen
- Ansvarsfördelningen mellan olika aktörer
- Övriga frågor programperioden 2021–2027
- Översyn av de regionala strukturfondspartnerskapen.

Skrivelsen

Regeringen överlämnade skrivelsen Riksrevisionens rapport om regionala strukturfondspartnerskap till riksdagen i oktober 2020. I skrivelsen redovisar regeringen sin bedömning och sina planerade åtgärder med anledning av Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer i granskningsrapporten Regionala strukturfondspartnerskap – ger de förutsättningar för en effektiv användning av EU-medel? (RiR 2020:10). Riksrevisionens övergripande bedömning är att det finns flera problem med systemet med strukturfondspartnerskap som sammantaget innebär att det inte ger tillräckliga förutsättningar för ett effektivt genomförande av programmen.

Regionalfondsprogrammen investerar i regional konkurrenskraft och ökad sysselsättning i hela Sverige och kan därmed fylla en viktig roll genom att bidra till att uppfylla målet för den regionala utvecklingspolitiken, nämligen

utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet. Som framgår av Riksrevisionens rapport bestämmer de regionala strukturfondspartnerskapen om EU-medel för mer än 12 miljarder kronor under perioden 2014–2020. Därutöver tillkommer lika mycket medel i form av medfinansiering. Utskottet vill understryka vikten av att eftersträva en hög effektivitet och hushålla väl med dessa medel och välkomnar Riksrevisionens granskning som är ett viktigt underlag för riksdagen i beredningen av frågor om regionala strukturfondspartnerskap i synnerhet men även av frågor om de regionala strukturfonderna och socialfonden i allmänhet.

Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

Ansvarsfördelningen mellan olika aktörer

Systemet med strukturfondspartnerskap infördes inför programperioden 2007–2013. Som framgår av Riksrevisionens rapport var syftet att säkerställa regionalt inflytande när EU-medel fördelas. Utskottet konstaterar att tanken att medlemsstaternas förvaltning av EU-medel ska präglas av denna s.k. partnerskapsprincip finns reglerad i EU-lagstiftningen om fonderna. I Sverige har EU:s krav på partnerskap och flernivåstyre genomförts bl.a. genom att strukturfondspartnerskapen har skapats. Utöver partnerskapen är Tillväxtverket, Svenska ESF-rådet och regionerna delaktiga i processen att besluta om EU-medel.

Utskottet konstaterar att Riksrevisionens bedömning är att flera problem i Sveriges genomförande av de regionala strukturfonderna och socialfonden beror på att det finns olika uppfattningar hos de inblandade aktörerna om vilka roller strukturfondspartnerskapen, Tillväxtverket, Svenska ESF-rådet och regionerna ska ha. Riksrevisionen menar vidare att det har sin förklaring i att ansvarsfördelningen inte är helt tydlig. Utskottet noterar att regeringen i fråga om vilket ansvar strukturfondspartnerskapen ska ha i förhållande till regionerna hänvisar till en bestämmelse i lagen (2007:459) om strukturfondspartnerskap. Mot bakgrund av Riksrevisionens granskning är det dock utskottets uppfattning att det till den förestående programperioden finns anledning för riksdagen att genom ett tillkännagivande uppmana regeringen att se över och förtydliga ansvarsfördelningen mellan de förvaltande myndigheterna, regionerna och strukturfondspartnerskapen. Regeringen bör även återkomma till riksdagen med en redogörelse för översynen och vilka konkreta åtgärder som har vidtagits med anledning av riksdagens tillkännagivande. Vid behov bör regeringen också återkomma med konkreta åtgärdsförslag för riksdagen att ta ställning till.

Därmed tillstyrker utskottet motionerna 2020/21:3737 (C) yrkande 2, 2020/21:3739 (SD) och 2020/21:3740 (M, KD) yrkande 2 i berörda delar.

Övriga frågor programperioden 2021–2027

Utskottet konstaterar att Riksrevisionen anser att regeringen bör åtgärda ett antal problem inför den nya programperioden 2021–2027 och ta initiativ till att utreda alternativ till systemet med regionala strukturfondspartnerskap. Som tidigare framgått anser regeringen att det mot bakgrund av Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer sammantaget finns skäl för att göra en bredare översyn av systemet med regionala strukturfondspartnerskap. Utskottet delar den bedömningen och menar att en sådan översyn kan främja ett effektivt genomförande av programmen i framtiden.

Utskottet noterar att regeringen menar att flera av Riksrevisionens rekommendationer omhändertas av nuvarande regelverk. Utskottet vill dock, mot bakgrund av Riksrevisionens iakttagelser, framhålla vikten av att regeringen och de förvaltande myndigheterna verkar för att underlätta de regionala strukturfondspartnerskapens regelefterlevnad. Utskottet utgår från att regeringen under nästa programperiod i dialogen med de förvaltande myndigheterna följer upp de problem som Riksrevisionen pekat på och vid behov vidtar åtgärder.

Därmed avstyrker utskottet motionsyrkandena i berörda delar.

Översyn av de regionala strukturfondspartnerskapen

Utskottet kan konstatera att systemet med regionala strukturfondspartnerskap är komplext och involverar många aktörer. Det finns otydligheter i ansvarsfördelningen mellan berörda aktörer och det finns brister i samordningen eftersom många beslut fattas innan projektansökan når partnerskapen. Dessa brister riskerar att leda till att tiden från ansökan till beslut ökar, vilket leder till ett ineffektivt system. Riksrevisionen rekommenderar regeringen att utreda alternativ till systemet. En sådan utredning bör enligt myndigheten exempelvis se över ansvarsfördelningen mellan regionerna och partnerskapen. Regeringen bör också se över kvaliteten i partnerskapens yttranden och utreda förekomsten av jäv inom partnerskapen.

Systemet med regionala strukturfondspartnerskap infördes inför programperioden 2007–2013. Sedan dess har förutsättningarna förändrats på flera punkter. För det första har ansvarsfördelningen mellan nationell och regional nivå när det gäller regional utveckling ändrats på så sätt att regionernas roll och mandat har tydliggjorts. För det andra pågår ett arbete med att reformera den nationella arbetsmarknadspolitiken i grunden. Det sistnämnda får konsekvenser för genomförandet av socialfonden. Utöver att Riksrevisionen har pekat på problem med nuvarande system anser utskottet att det här är ytterligare två skäl för att se över organisationen när det gäller genomförandet av de regionala strukturfonderna och socialfonden.

Även om formerna kan diskuteras anser utskottet att styrkan som ligger i dagens strukturfondspartnerskap – att samla olika aktörer med varierande perspektiv, erfarenheter och kunskap samt att medverka till att insatser är väl

förankrade lokalt och regionalt – bör tas till vara. Utgångspunkten för en bredare översyn bör därför vara hur förslag på nya system kan ta till vara principen om samverkan och partnerskap.

En mer omfattande översyn bör ta sikte på den programperiod som inleds efter 2027. Eftersom regionerna har det regionala utvecklingsansvaret måste deras roll vägas in i förslaget till nytt system. Riksrevisionen har framfört synpunkter på jävsfrågor i partnerskapen. Utskottet ställer sig bakom att detta bör ses över. Att involvera tematiska experter i olika beredningsprocesser kan vara ett sätt att kvalitetssäkra beslut och projekt.

Utskottet konstaterar att även regeringen bedömer att det finns skäl att göra en bredare översyn av systemet med regionala strukturfondspartnerskap för att säkerställa att det finns en struktur som ger ett effektivt genomförande av programmet. Utskottet anser att riksdagen bör uppmana regeringen att omgående tillsätta en sådan utredning i enlighet med Riksrevisionens rekommendationer. Inom ramen för översynen bör regeringen även utreda en samlad förvaltning av strukturfonderna på en myndighet. Det skulle kunna leda till en resursbesparing av nationell administration av fonderna och torde innebära en förenkling för de aktörer som ska ansöka om finansiering. En enhetlighet i programstrukturen hos socialfonden och regionalfonden menar utskottet är att föredra. Vidare bör en målbild i en översyn av statens förvaltning av strukturfonderna synkroniseras med de regionala utvecklingsstrategierna.

Riksdagen bör därmed uppmana regeringen att göra en bredare översyn av de regionala strukturfondspartnerskapen i enlighet med det som utskottet har anfört.

Därmed tillstyrks motionsyrkandena.

Reservationer

1. Ansvarsfördelningen mellan olika aktörer, punkt 2 (S, V, L, MP)

av Anna-Caren Säterberg (S), Mattias Jonsson (S), Monica Haider (S), Åsa Eriksson (S), Joar Forssell (L), Lorentz Tovatt (MP), Patrik Engström (S) och Lorena Delgado Varas (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:3737 av Per Schöldberg m.fl. (C) yrkande 2,

2020/21:3739 av Tobias Andersson m.fl. (SD) i denna del och

2020/21:3740 av Lars Hjalmered m.fl. (M, KD) yrkande 2 i denna del.

Ställningstagande

Vi konstaterar att regeringen bedömer att flera av Riksrevisionens rekommendationer omhändertas av nuvarande regelverk. När det gäller frågan om vilket ansvar strukturfondspartnerskapen ska ha i förhållande till regionen noterar vi, i likhet med regeringen, att det framgår av 2 § lagen (2007:459) om strukturfondspartnerskap att strukturfondspartnerskapen ska samråda med berörd region om projektens överensstämmelse med det regionala tillväxtarbetet i berörda län. Vi kan vidare konstatera att regeringen anser att Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer sammantaget pekar på att det finns skäl att göra en bredare översyn av systemet med regionala strukturfondspartnerskap. Enligt Riksrevisionens rekommendationer bör det i översynen ingå att utreda om ansvaret för handläggning och urval av ansökningar om strukturfondsmedel i fortsättningen ska vara uppdelat mellan myndigheter och andra aktörer.

Vi instämmer i Riksrevisionens slutsats att den nya ordningen där samtliga regioner sedan 2019 har ansvar för det regionala tillväxtarbetet innebär ett bra tillfälle att se över ansvarsfördelningen mellan de inblandade aktörerna och utgår från att det med tanke på Riksrevisionens granskning är en fråga som kommer att ingå i en bredare översyn. Vi ser däremot inte något skäl att förorda ett tillkännagivande enligt det som föreslås i de aktuella motionerna i berörda delar. Riksdagen bör därför avslå motionsyrkandena.

2. **Övriga frågor programperioden 2021–2027, punkt 3 (M, SD, KD)**

av Lars Hjälmered (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Mattias Bäckström Johansson (SD), Lotta Olsson (M), Tobias Andersson (SD), Camilla Brodin (KD) och Eric Palmqvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:3739 av Tobias Andersson m.fl. (SD) i denna del och

2020/21:3740 av Lars Hjälmered m.fl. (M, KD) yrkande 2 i denna del.

Ställningstagande

Den 1 januari 2021 börjar en ny programperiod för struktur- och investeringsfonderna. Då ska regeringen bilda nya strukturfondspartnerskap och utse nya ordförande till partnerskapen. Riksrevisionen har i sin rapport pekat på många problem med systemet med strukturfondspartnerskap och anser att flera av dessa bör åtgärdas redan inför kommande programperiod. Vi noterar att regeringen gör bedömningen att flera av Riksrevisionens rekommendationer omhändertas av nuvarande regelverk. Vi har svårt att få ihop den ekvationen. Om gällande regelverk hade varit tillräckligt borde Riksrevisionens slutsatser ha sett annorlunda ut.

Vi delar därmed Riksrevisionens uppfattning och menar att regeringen bör ta fram en plan för hur man avser att avhjälpa dessa brister inför kommande programperiod. Utöver att förtydliga strukturfondspartnerskapens ansvar jämte regionerna, som utskottet behandlar i föregående punkt, handlar det t.ex. om att ställa kvalitetskrav på motiveringar och yttranden och säkerställa att strukturfondspartnerskapen i sin handläggning tillämpar gällande bestämmelser om jäv.

Vi anser att riksdagen bör uppmana regeringen att presentera konkreta förslag på hur de brister som Riksrevisionen lyfter fram i sina rekommendationer ska avhjälpas inför programperioden 2021–2027.

Därmed tillstyrker vi motionsyrkandena i berörda delar.

3. Översyn av de regionala strukturfondspartnerskapen, punkt 4 (S, V, L, MP)

av Anna-Caren Säterberg (S), Mattias Jonsson (S), Monica Haider (S), Åsa Eriksson (S), Joar Forssell (L), Lorentz Tovatt (MP), Patrik Engström (S) och Lorena Delgado Varas (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:3737 av Per Schöldberg m.fl. (C) yrkande 1 och

2020/21:3740 av Lars Hjälmered m.fl. (M, KD) yrkande 1.

Ställningstagande

I motionerna 2020/21:3737 (C) yrkande 1 och 2020/21:3740 (M, KD) yrkande 1 förordas att riksdagen ska uppmana regeringen att göra en bredare översyn av de regionala strukturfondspartnerskapen inför programperioden som inleds efter 2027. Vi konstaterar att regeringen har uttalat att den avser att utreda alternativ till systemet med regionala strukturfondspartnerskap. Vi har ingen annan uppfattning än motionärerna i sakfrågan om att systemet bör ses över men ser mot bakgrund av regeringens uttalande inte något behov av ett tillkännagivande.

Därmed anser vi att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2020/21:25 Riksrevisionens rapport om regionala strukturfondspartnerskap.

Följdmotionerna

2020/21:3737 av Per Schöldberg m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en bredare översyn av de regionala strukturfondspartnerskapen inför programperioden som inleds efter 2027, med en samlad statlig förvaltning av socialfonden och regionalfonden, tydlig koppling till regionerna och en förnyad roll för de regionala strukturfondspartnerskapen, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att till den förestående programperioden (2021–2027) se över och tydliggöra ansvarsfördelningen mellan de förvaltande myndigheterna, regionerna och strukturfondspartnerskapen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3739 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen behöver presentera konkreta förslag på hur brister ska avhjälpas inför EU:s kommande flerårsbudget 2021–2027 i enlighet med Riksrevisionens rekommendation och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3740 av Lars Hjälmered m.fl. (M, KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett alternativ till systemet med regionala strukturfondspartnerskap i enlighet med Riksrevisionens rekommendationer och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att presentera konkreta åtgärdsförslag för att avhjälpa de identifierade bristerna i strukturfondspartnerskapen och tillkännager detta för regeringen.